

NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA/NÁBOŽENSTVO

REFORMOVANÁ KREŠŤANSKÁ CIRKEV

ÚVOD

Vzdelávací štandard predmetu náboženská výchova nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah daného predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov. Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami. Tieto základné učebné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších učebných cieľov, učebných úloh a otázok.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevyklučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu.

Vzdelávací štandard pre predmet náboženská výchova má svoje špecifiká. Náboženská výchova vedie žiakov k spoznávaniu zásad dobrých medziľudských vzťahov, k spoznávaniu, prežívaniu, rozvíjaniu a reflexii v osobnom vzťahu Trojjediného Boha ako Ho spoznávame zo stvorenstva, zo svetových dejín, ale predovšetkým zo Svätého Písma ako písaného Slova a v tele sa zjaveného Slova Pána Ježiša Krista. Ďalej vedie žiakov k oboznamovaniu sa s posolstvom Evanjelia i Zákona, na ktorom sa zakladá viera a motivácii k osobnému náboženskému životu v Reformovanej kresťanskej cirkvi a zodpovednému konaniu v spoločnosti. Tiež vedie žiakov žiť kresťanský život v duchu ekumenizmu.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovací predmet náboženská výchova formuje náboženské myslenie a svedomie človeka, pomáha pri definovaní náboženského vyznania a osobnej viery, ako osobného prejavu náboženského myslenia, ktorá je integrálnou súčasťou identity človeka. Predmet ponúka prístup k biblickému posolstvu, k učeniu reformovaných kresťanských cirkví, k ich tradíciám, a zároveň otvára pre žiakov možnosť života v cirkevnom spoločenstve.

Vyučovací predmet náboženská výchova sa zameriava na pozitívne ovplyvnenie hodnotovej orientácie žiakov tak, aby sa z nich stali slušní ľudia s vysokým morálnym kreditom, ktorých hodnotová orientácia bude prínosom pre ich osobný a rodinný život i pre život spoločnosti. Náboženská výchova je výchovou k zodpovednosti voči sebe, voči iným jednotlivcom i celej spoločnosti. Učí žiakov kriticky myslieť, nenechať sa manipulovať, rozumieť sebe, iným ľuďom a svetu, v ktorom žijú.

Výučba predmetu zároveň nadväzuje na ďalšie spoločenskovedné predmety, umožňuje žiakom ozrejmiť si morálny pohľad na mnohé témy otvorenej spoločenskej diskusie. Učí žiakov rozlišovať medzi tým, čo je akceptované spoločnosťou, a tým, čo je skutočne morálnym dobrom pre jednotlivca i pre celú spoločnosť.

CIELE PREDMETU

Žiaci:

- samostatne formulujú otázky týkajúce sa základných životných hodnôt, postojov a konania,
- hľadajú a nachádzajú svoju vlastnú životnú hodnotovú orientáciu,
- si formujú svedomie,
- spoznávajú identitu človeka, a tým vytvárajú vlastnú identitu,
- si uvedomujú dôležitý význam vlastného rozhodnutia pre svetonázorový postoj,
- prehlbujú medziľudské vzťahy cez skvalitnenie komunikácie,
- rozvíjajú kritické myslenie hodnotením pozitívnych aj negatívnych javov v spoločnosti a v cirkvi.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Človek

Prehístória

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ zdôvodniť význam viery v živote človeka, ✓ vysvetliť úlohu a význam človeka, ✓ vysvetliť v kontexte Svätého Písma zmysel života človeka, ✓ nakresliť sieť svojich vzťahov. 	<p>pôvod života na zemi Boží obraz na človeku slobodné rozhodovanie človeka vzťahy človeka: Boh, príroda, človek zmysel života</p>

Pravek

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ uviesť na príkladoch skúsenosti zdieľania života človeka s Bohom, ✓ popísať: dôvera v Boha, čistota, poctivosť, ✓ ilustrovať na príkladoch fakt Božej prozreteľnosti, ✓ vymenovať hlavné body biblického praveku. 	<p>dôvera človeka dejiny biblického praveku zodpovednosť v medziľudských vzťahoch Božia prozreteľnosť</p>

Spoločnosť

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ obhájiť dôstojnosť ľudského života počnúc počatím, ✓ definovať výklad Dekalógu. 	<p>exodus Boží zákon Dekalóg spoločnosť (kmene Izraela)</p>

Sudcovia

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ popísať na základe biblických príbehov poslanie národov, ✓ uviesť dôslednosť a rozhodnosť sudcov, ✓ definovať kritériá spolupatričnosti národa. 	<p>národná identita tolerancia jednotlivca i kolektívu Boh vládne na národmi (teokracia) láska k vlasti</p>

Doba kráľovstva

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ uviesť príbehy piatich významných kráľov Izraela, ✓ ilustrovať na príkladoch osud vyvolaného ľudu v dobe kráľovstva, ✓ popísať možnú analógiu medzi biblickými kráľmi, kráľmi svetových dejín a súčasnými politickými dianiaami, ✓ obhájiť fakt, že náprava od odchýlok je možná jedine s navrátením sa k prameňu. 	<p>vznik a význam kráľovstva</p> <p>Bohom určené kompetencia</p> <p>agregačné body medzi mocou a zodpovednosťou</p> <p>Božia buzola, svedomie</p>

Zajatie a návrat

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ ovládať odkazy Boha dané skrz prorokov, ✓ objasniť Božiu prozreteľnosť aj v utrpení a hĺbinách ľudského života, ✓ uviesť skutočnosť, že udalosti dejín vyvolaného národa a osobné životné príbehy človeka sú formujúcimi nástrojmi v Božích rukách. 	<p>poslanie a význam prorokov</p> <p>príčiny a dôsledky zajatia</p> <p>obnova národa</p> <p>návrat do vlasti</p>

Posolstvo kníh múdrosti v SZ

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ aplikovať biblické žalmy v jeho súkromnom modlitebnom živote, ✓ ilustrovať lásku ako dar Boží pomocou Veľpiesne, ✓ definovať otázku utrpenia v ľudskom živote.	<p>posolstvo a význam knihy žalmov</p> <p>zdravá múdrosť je boží dar</p> <p>čistota a pravá, úprimná láska</p> <p>odpoveď Biblie na utrpenie</p>

Nová Zmluva

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ uviesť príbehy významných osôb doby, ✓ ilustrovať na príkladoch osud NZ hrdinov, ✓ zostaviť charakteristiku NZ hrdinov, ✓ popísať situácie a okolnosti, v ktorých vznikli Ježišove kázania a výroky, ✓ ovládať Blahoslavenstvá, ✓ uviesť celistvý obraz Ježišovho učenia, ✓ poznať súvislosti praxis pietatis. 	<p>Synoptici Ján Krstiteľ Pán Ježiš Kristus Stretnutie Jána Krstiteľa a Ježiša Pokušenie Ježiša Ježiš a Jeho učeníci Ježiš v Nazarete kázanie Pána Ježiša výroky Blahoslavenstvá Ježiš a zákony význam modlitby význam pôstu obavy</p>

Boh Syn

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ ovládať Ježišove podobenstvá, ✓ dramatisovať jednotlivé NZ príbehy, ✓ uviesť celistvý obraz o tom, že Ježiš je pravý Boh i pravý človek. 	<p>milosrdenstvo Ježiš uzdravuje Božia moc Evanjelium podľa Jána</p>

Boh Duch Svätý

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ objasniť na základe Biblických textov význam a osobu Ducha Svätého, ✓ spracovať texty do scenára scény, ✓ uviesť príbehy, dbajúc na význam viery a dôsledný život vystupujúcich osôb. 	<p>Turíce martýrstvo Štefana charizmy Šavol misijné cesty apoštola Pavla zajatie v Ríme</p>

Cirkev

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ uviesť významné vieroučné tézy v kontexte listov ap. Pavla, ✓ popísať charakteristické črty jednotlivých listov ap. Pavla, ✓ obhájiť základné teologické aspekty: Kristológiu a Ecclesiológiu, ✓ ilustrovať na príkladoch sporné otázky v prvotnej Cirkvi. 	<p>Listy apoštola Pavla</p> <p>List Rimanom</p> <p>List 1. až 2. Korint'anom</p> <p>List Galat'anom</p> <p>List Efezanom</p> <p>List Filipanom</p> <p>List Kološanom</p> <p>List Tesalančom</p> <p>List 1-2. Timoteovi</p> <p>List Filemonovi</p> <p>List Hebrejom</p>

Cirkevné dejiny – Prvocirkev

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ uviesť životopis významných osôb (Ignác Antiochijský, Polycarpus), ✓ objasniť dôslednosť a rozhodnosť prvých kresťanov, ✓ popísať situácie, v ktorých prvocirkev žila, ✓ vysvetliť stručne teológiu starocirkvi (Deň Pána, krst, Eucharistia, Svätá Trojica), ✓ obhájiť základné fundamentálne kresťanské učenie (Katechizmus Ireneia). 	<p>prvokresťania prenasledovanie kresťanov kresťanstvo ako štátne náboženstvo starocirkevná teológia odlišný vývoj Západu a Výchovu martýrium</p>

Stredovek

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ popísať na základe historických faktov ľudskú slabosť i ľudskú činnosť, ✓ uviesť životopis významných osôb tejto doby, ✓ objasniť na vybraných príkladoch ľudskú a Božiu stránku dejín, ✓ predložiť projekt zo svojho zvoleného obdobia stredoveku. 	<p>vzťah štátu a Cirkvi inkvizícia kacírstvo pápežstvo predreformačné hnutia vývoj Cirkvi v 11. - 13. stor. v Európe</p>

Reformácia

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ ovládať súvislosti vývoja a nápravy Cirkvi danej doby, ✓ uviesť celistvý obraz reforiem jednotlivých prúdov reformácie, ✓ objasniť hlavné učenia reformácie: Luther, Zwingli, Calvin. 	<p>humanizmus</p> <p>reformácia</p> <p>Lutherská reformácia</p> <p>Ulrich Zwingli</p> <p>Ján Calvin</p> <p>hlavné učenia reformácie</p> <p>bočné prúdy reformácie</p> <p>protireformácia</p> <p>reformácia na území Európy</p>

Doba osvietenstva

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ postihnúť súvislosti danej doby, ✓ charakterizovať hlavné teologické prúdy tejto doby, ✓ ilustrovať na vybraných kapitolách život protestantských cirkví. 	<p>protestantská ortodoxia</p> <p>pietizmus</p> <p>protestantizmus v Európe v 17. - 18. stor.</p> <p>protestantská teológia v 17. - 19. stor.</p>

Dejiny reformovanej cirkvi v 19 – 20. storočí

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ poznať súvislosť medzi svetovými dejinami a cirkevnými dejinami doby, ✓ ovládať kardinálne agregáčné body kresťanskej dogmatiky: rímsko-katolíckej, evanjelickej cirkvi a. v. a reformovanej kresťanskej Cirkvi, ✓ uviesť životopis významných cirkevných osôb doby (Barth, Bultmann, Tillich, Moltmann, Bonhoeffer), ✓ obhájiť (apológia) Ježišove učenie v škále pestrofarebných učení dnešného veku. 	<p>protestantská teológia v 20. storočí</p> <p>I. svetová vojna</p> <p>medzivojnové obdobie</p> <p>II. svetová vojna</p> <p>socializmus</p> <p>diktatúra</p> <p>demokracia</p> <p>ekumenizmus</p> <p>kresťanské denominácie a sekty</p> <p>svetové náboženstvá</p>

Etika Reformovanej kresťanskej cirkvi

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ ovládať Dekalóg a jeho praktickú aplikáciu, ✓ objasniť na príkladoch podstatu hriechu a jeho následky, ✓ obhájiť kľúčové tézy reformovanej kresťanskej etiky, ✓ uviesť komplexný obraz názoru reformovaného kresťana na politiku a ekológiu, ✓ ilustrovať na príkladoch možné formy riešení aktuálnych otázok politiky a ekológie, ✓ obhájiť Boží plán i úmysel s človekom, ✓ ozrejmiť názory reformovanej kresťanskej cirkvi na aktuálne otázky rodičovstva, manželstva, ✓ predostrieť problematiku bioetiky. 	<p>morálne rozhodnutie</p> <p>kresťanská etika</p> <p>kresťanská antropológia</p> <p>zákon</p> <p>svedomie</p> <p>sloboda</p> <p>hamartológia</p> <p>postoj Cirkvi k najdôležitejším problémom súčasnej politiky a ekológie</p> <p>manželstvo a rodičovstvo</p> <p>bioetika</p> <p>interrupcia</p> <p>umelé oplodnenie</p> <p>transplantácia</p> <p>eutanázia</p> <p>suicídium</p> <p>genetické inžinierstvo</p> <p>klonovanie</p>

Dogmatika Reformovanej kresťanskej cirkvi

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ uviesť celistvý obraz reformovanej kresťanskej dogmatiky, ✓ obhájiť na základe Svätého Písma tézy Apoštolského, Nicea – Konštantinopolského, Carihradského a ďalších ekumenických vierovyznaní, ✓ popísať význam a miesto dogmatiky v živote cirkvi, ✓ vysvetliť učenie cirkvi o sviatostiach. 	<p>Solus Christus</p> <p>Sola gratia</p> <p>Sola fide</p> <p>Sola scriptura</p> <p>vierovyznanie</p> <p>Svätá Trojica</p> <p>Boh Otec</p> <p>Boh Syn</p> <p>Boh Duch Svätý</p> <p>Cirkev</p> <p>Sviatosti</p> <p>mystérium</p>